

Amerikába jöttem

Az MCSE-be öt éve, 17 éves koromban léptem be, s rögtön a Horvai Ferenc által vezetett csillagász szakkör tagja lettem. Már akkor elkötelezett voltam a csillagászat irányában, de a végső lökést talán a „Catch a Star! 2005-2006” megnyerése jelentette (Szabó Andrea és Budai Edina szakkörös társaimmal közösen). Ez egy középiskolásoknak szóló, a European Southern Observatory (ESO) által kiírt verseny. Az első díj egy chilei utazás volt, ahol többek között a Very Large Telescope-ot is megnéztük a Paranal-hegy tetején (Meteor 2006/11., 7–11. o.). Azt hiszem, minden amatőr csillagász vágya, hogy egyszer olyan jó eget láthasson, mint amilyen ott volt! Az a kép mélyen az emlékezetembe vésődött, a horizonttól horizontig tartó Tejútal, Magellán-felhőkkel, állatövi fényvel, és akkor megbizonyosodtam: tényleg a csillagászat az, amivel egész életemben foglalkozni akarok! Tehát az ELTE-re jelentkeztem fizika alapszakra, onnan vezetett az út a csillagászat mesterképzésig, s remélhetőleg tovább.

A fizika BSc diplomám megszerzése után lehetőséget kaptam egy 9 hónapos szakmai gyakorlatra (2009. szeptember közepétől 2010. június közepéig), a baltimore-i Space Telescope Science Institute-ban (STScI), ahol elsősorban a Hubble Űrtávcső üzemeltetésével foglalkoznak, és a majdani James Webb űrtávcső küldetését készítik elő. ELTE-s csillagászhallgatóként ez remek lehetőségnek bizonyul, többek között amiatt, hogy bepillantást nyerhetek a fenti két távcső munkálatába. Mégis furcsamód ebben az intézetben én idegennek számítok – és nem csupán az állampolgárságomat tekintve –, hanem amiatt is, mivel az itt végzett munkámnak nincs semmi köze a Hubble Űrtávcsőhöz, sőt, jelenleg a Spitzer infravörös űrtávcsővel lemért spektrumokkal dolgozom. Témavezetőm, Ábrahám Péter (MTA Konkoly Thege Miklós Csillagászati Kutatóintézete, MTA CSKI) küldött ki ide két kollégájához, Ilaria

Pascuccihoz és Apai Dánielhez, akik a HST-hez kapcsolódó feladataik mellett 50%-ban a saját kutatásaikat is végezhetik. Én elsősorban Ilariával dolgozom egy, a csillagkörüli korongokhoz kapcsolódó munkán. A fiatal csillagok körüli korongokból alakulnak ki később a bolygók, ezért is nagyon fontos és érdekes ezek tanulmányozása.

Az alapszak elvégzése alatt 3 évig a MTA CSKI-ban dolgoztam, ami meglehetősen „családiás” környezetnek számít a hatalmas STScI-hez képest. Az amerikai intézetben több mint háromezresen dolgoznak, sosem láttam még ennyi csillagászt egy helyen! A nagy létszámnak köszönhetően rengeteg program van, napi négy-öt szeminárium különböző témákban, így mindenkinek lehetősége van kiszemezgetni az őt érdeklő előadásokat. Nem ritkák az olyan jeles vendégek sem, mint az űrhajósok, vagy a csillagász szakma leghíresebb képviselői.

Az STScI több szempontból is rendkívül sokrétű. A csillagászon kívül akadnak itt a művészeketől kezdve a mérnökökig mindenféle szakma képviselői. Természetesen ahogy egy kutatóintézetben ez már csak lenni szokott, sok náció is képviselteti magát: koreaiak, indiaiak, ausztrálok, olaszok, mexikóiak, és még hosszan lehetne sorolni a listát. Mi Apai Dániellel ketten vagyunk itt magyarok, viszont az utca túlfelén, a Johns Hopkins Egyetem fizika tanszék csoportján még öt magyart ismerek. Néha meg is szoktuk kapni egyes kollégáktól viccesen, hogy milyen „magyar invázió” van, hiszen az országunk méretéhez viszonyítva meglehetősen sok magyar fizikus/csillagász dolgozik itt. Ráadásul nyaranta még meg is szokott nőni a magyar létszám, köszönhetően a magyar nyári diákoknak, akikből mindig akad egy-kettő az STScI külföldiek felé is nyitott nyári szakmai gyakorlati programjában. A sokszínű társaságban a többi külföldi diákokkal szoktuk egymást tanítani

a saját nyelvünk alapjaira, s ahogy ők már tudnak magyarul köszönni, úgy már én is tudok koreailul káromkodni, olaszul érdeklődni a másik hogyléte felől, és ez még csak a kezdet!

Szeptember eleji megérkezésem után egy igazán érdekes időszakba csöppentem az intézet életében. A Hubble nemrégiben kapott új műszereket, melyeknek a tesztelése akkortájt folyt. Az első képeket bemutató konferencia éppen a megérkezésemet követő napon volt, így ennél jobb időben nem is érkezhettem volna. A csodaszép, rendkívül színes planetáris ködöket, galaxisokat és mélyég-felvételeket egy hatalmas kivetítőn néztük a nagyelőadóban, amely a jeles alkalom miatt zsúfolásig megtelt (az MCSE hírportál cikke az új felvételekről: <http://hitek.csillagaszat.hu/urteleszkopok/20090911-ismet-aktiv-a-hubble-urteleszkop.html>). A kivetítőn a konferencia főtermét is láttuk a NASA Goddard Space Flight Centerben (ők végzik a Hubble irányítását, míg a mi intéze-

tünkben a Hubble tudományos feladataival foglalkoznak), ahol különböző VIP vendégek ültek, és adtak beszédeket (úrhajósok, intézetigazgatók, a Hubble-javítómisszió fő irányítói, politikusok). Az STScI-ben majdnem mindenki dolgozik a Hubble Űrtávcső üzemeltetésén (kivéve azt a néhány poszt-doktori ösztöndíjast és külföldi diákot, mint amilyen én is vagyok), így mindenki nagyon büszke volt a lenyűgöző képek láttán. Azóta azokból felvételekből két hatalmas poszter is helyett kapott a bejáratnál, lenyűgözve minden betérőt.

Én még 2010. június közepéig dolgozom Amerikában, majd szeptembertől kezdem el az ELTE csillagász mesterképzését, és folytatom a kutatást az MTA CSKI-ben Ábrahám Péter csoportjában. Nagyon hálás vagyok mindhárom témavezetőmnek – Ilaria Pascuccinak, Apai Dánielnek és Ábrahám Péternek ezért a remek lehetőségért!

Szulágyi Judit